

Έπος του '40 - Η "αερομαχία των Τρικάλων"

Ο τελευταίος πεσών αεροπόρος, Επισμηνίας Γιώργος Μόκκας

ΜΟΚΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ του Βασιλείου



Βαθμός

Επισμηνίας

Υπηρεσία / Μοίρα

24η Μοίρα Διώξεως

Αεροσκάφος

Bloch MB.151

Με την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου και την είσοδο της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, την 28η Οκτωβρίου 1940 η διάταξη μάχης της Αεροπορίας περιλάμβανε κατανομή του αεροπορικού δυναμικού, μεταξύ των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Η Διοίκηση Αεροπορίας Διώξεως (ΔΑΔ) είχε την εξής διάταξη:

- ✓ 21η Μοίρα Διώξης με αεροσκάφη P.Z.L. P.24F/G και Gloster Gladiator MkI στα Τρίκαλα.
- ✓ 22η Μοίρα Διώξης με αεροσκάφη P.Z.L. P.24F/G στη Θεσσαλονίκη.
- ✓ 23η Μοίρα Διώξης με αεροσκάφη P.Z.L. P.24F/G στη Λάρισα.
- ✓ **24η Μοίρα Διώξης με αεροσκάφη Bloch MB.151 και Avia B.534 στην Ελευσίνα.**

Συνοπτικά, κατά την έναρξη των επιχειρήσεων, υπήρχαν 158 πολεμικά αεροσκάφη, όλων των τύπων από τα οποία φέρονται να ήταν εν ενεργεία τα 128 ενώ μόνο τα 59 ήταν καταδιωκτικά και βομβαρδιστικά.

Η Ελληνική Αεροπορία κλήθηκε να αντιμετωπίσει αρχικά την Ιταλική Αεροπορία, η οποία παρέτασσε 463 αεροσκάφη πρώτης γραμμής και γενικά καλύτερων επιδόσεων. Τον Απρίλιο του 1941 οι Γερμανοί επιτέθηκαν στην Ελλάδα με δύναμη μεγαλύτερη των 1000 αεροπλάνων και με τη διαφορά των αντιπάλων να είναι χαοτική.

Κατά τις επιχειρήσεις εναντίον της Ιταλικής Αεροπορίας, οι Έλληνες Αεροπόροι πέτυχαν 64 επιβεβαιωμένες καταρρίψεις και διεκδίκησαν ακόμα 20 πιθανές, έναντι 24 επιτυχιών των Ιταλών.

Παρά την χαοτική διαφορά δυναμικότητας, τα ελληνικά καταδιωκτικά κατέρριψαν 4 γερμανικά αεροσκάφη. Τα περισσότερα ελληνικά αεροσκάφη,

που είχαν απομείνει από τον εξάμηνο πόλεμο, καταστράφηκαν από τις μαζικές επιθέσεις της Luftwaffe στα ελληνικά αεροδρόμια. Μόλις 14 από τη συνολική δύναμη κατάφεραν να διαφύγουν στη Μ. Ανατολή.

Το πρωί της 15ης Απριλίου, στο μικρό αεροδρόμιο της Βασιλικής Τρικάλων βρίσκονταν εκτός της 21^{ης} μοίρας Διώξεως και τα υπολείμματα της 22^{ης} και 24^{ης} Μ.Δ των μαχητικών αεροπλάνων.

Συγκεκριμένα ήταν πέντε Gladiator της 21ης με τους Σμηναγούς Ιωάννη Κέλλα (Μοίραρχο), Κων/νο Χόνδρο, Δημήτριο Σκαλτσογιάννη, Ιωάννη Παπαδημητρίου και τον Υποσμηναγό Ιωάννη Κατσαρό. Υπήρχαν πέντε PZL P24 της 22ας με τον Σμηναγό Γιώργο Δούκα, τον Ανθυποσμηναγό Βασίλειο Κοντογεώργο, τον Αρχισμηνία Επαμεινώνδα Δάγγουλα και τους Επισμηνίες Παναγιώτη Αργυρόπουλο και Λεωνίδα Κατσαρέλη. Υπήρχαν επίσης και δύο MB-151 με τον Υποσμηναγό Παναγιώτη Οικονομόπουλο και τον **Επισμηνία Γεώργιο Μόκκα**.

Η 15 Απριλίου 1941 είναι η μέρα που σημειώθηκε η τελευταία μεγάλη αερομαχία της Ελληνικής αεροπορίας, όπου όλοι οι συντελεστές απ' τους οποίους κρίνεται μια εναέρια αναμέτρηση δυο αντιπάλων (αριθμός αεροπλάνων, ταχύτητα, μάζα πυρός, αιφνιδιασμός) είναι αποκλειστικά πλεονεκτήματα των Γερμανικών αεροπλάνων.

Στο αεροδρόμιο των Τρικάλων παίχτηκε η «τελευταία πράξη» της ιστορίας της Ελληνικής αεροπορίας Διώξεως, όπου ουσιαστικά και για τελευταία φορά επιχείρησε ν' αντιμετωπίσει τον «κυρίαρχο των αιθέρων της Ευρώπης», σε μια απ' τις αποφασιστικές του «επιδείξεις ισχύος» με πενήντα απ' τα τελειότερα αεροπλάνα της παγκόσμιας αεροπορικής τεχνολογίας.

Οποιαδήποτε σύγκριση με τα Ελληνικά μαχητικά αεροπλάνα «P.Z.L», «Γκλαντιαίτορς» ή «Μπλοκ», σε αριθμό ή μαχητική ικανότητα των αντιπάλων Αεροποριών E.B.A και Λουφτβάφφε, δεν θα είχε νόημα, και η λαϊκή έκφραση της σύγκρισης δυο ετερόκλητων δυνάμεων «Όπως η γάτα με το ποντίκι» ίσως να αδικούσε στο ρόλο της «γάτας» την πανίσχυρη αεροπορική ισχύ του Γκαίριγκ.

Μετά από ένα εξάμηνο, υπερ πάντων, αγώνα με τους Ιταλούς όσοι από τους αεροπόρους των καταδιωχτικών είχαν απομείνει συγκεντρώθηκαν στο αεροδρόμιο της Βασιλικής (Τρικάλων) έτοιμοι, με τα χιλιοεπισκευασμένα αεροπλάνα, να δώσουν την τελευταία άνιση μάχη στον ουρανό. Νωρίς το πρωί, περί 06:30, από τα Αντιχάσια όρη εμφανίστηκε ένα σμήνος 18 Γερμανικών αεροπλάνων, Junker Ju-87 "Stuka" με κατεύθυνση τα Τρίκαλα ενώ σε μεγαλύτερο ύψος και πάνω απ' αυτά, πετούσαν άλλα 30 Γερμανικά αεροπλάνα, Messerschmitt "Bf 109". Χωρίς δεύτερη σκέψη, καθώς αρκούν το καθήκον και η αφοσίωση στην υπεράσπιση της πατρίδας, οι Έλληνες αεροπόροι τρέχουν ενστικτωδώς στα αεροπλάνα. Η απογείωση αρχίζει με αποφασισμένους, απονενοημένους πιλότους που θέλουν να πουν το δεύτερο δικό τους ΟΧΙ στον πανίσχυρο εχθρό που σάρωσε αστραπιαία όλη την ηπειρωτική Ευρώπη.

Ο Επισμηνίας Γ. Μόκκας πετώντας με ένα Bloch "MB 151" επιτέθηκε πρώτος στα "Stuka" κατορθώνοντας να "τραυματίσει βαριά" ένα από αυτά, το οποίο αργότερα έκανε αναγκαστική προσγείωση μέσα στα χωράφια της περιοχής. Κατά τις μαρτυρίες κατοίκων της περιοχής, γινόταν κυνηγητό από τα γερμανικά αεροπλάνα με τα ελληνικά να παίζουν "τη γάτα με το ποντίκι".

Και ενώ η μάχη με τα «Stuka» έχει αρχίσει, μέσα από τα σύννεφα ξεπροβάλουν τα 30 Γερμανικά αεροπλάνα τύπου Μεσσερμιτ-109 έτοιμα να δολοφονήσουν ένα γενναίο αντίπαλο σε μια άνιση μάχη, με την αναλογία 4:1 και συντριπτική τεχνολογική υπεροχή.

«Τρία απ' τα «Me-109» αερομαχούν μ' ένα Ελληνικό. Το παίρνουν από πίσω και με τη σειρά τους ένας-ένας το χτυπούν. Περνούν από πάνω του, κάνουν γρήγορες στροφές και βρίσκονται πάλι από πίσω του.

Η διπλάσια σχεδόν ταχύτητα των «Μέσσερμιτ» τους επιτρέπει να προλαβαίνουν το «Μπλοκ» σε κάθε ελιγμό. Ο Επισμηνίας Γιώργος Μόκκας ήταν ο πιλότος της προτίμησης των τριών Γερμανών πιλότων. Χτυπά και εκείνος τους αντιπάλους του, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να ξεφύγει από τα θανάσιμα δίχτυα που του πλέκουν τα 6 κανόνια και 12 πολυβόλα των τριών εχθρικών «Μέσσερμιτ» ώσπου ένα βλήμα πυροβόλου τον βρίσκει πίσω στην ουρά του και του αχρηστεύει τα πηδάλια.

Το «Μπλόκ» πέφτει, ενώ μαύρες λουρίδες καπνού το συνοδεύουν, στόλισμα τ' ουρανού με πένθιμα κρέπια για το θάνατο του Επισμηνία Γεωργίου Μόκκα.



Ο ηρωικός επισμηνίας καταρρίφθηκε από τον Γερμανό πιλότο Gustav Rödel που ήταν ένας από τους καλύτερους Γερμανούς αεροπόρους του Β'ΠΠ. Το γεγονός αυτό δίνει μεγαλύτερη αξία στην προσπάθεια του Γιώργου Μόκκα και των άλλων γενναίων ιπταμένων να υπερασπιστούν την πατρίδα τους, ως σύγχρονοι σπαρτιάτες του Λεωνίδα, απέναντι σε έναν αντίπαλο με τεράστια αριθμητική και ποιοτική δύναμη. Η αποφασιστικότητα να αντιμετωπίσουν τους Γερμανούς στον αέρα ήταν ένα απονενοημένο διάβημα που πήγαζε από τον νυν υπερ πάντων αγώνα για την πατρίδα.

Το πλούσιο βιογραφικό¹ του Rödel, ο οποίος όταν πήρε μέρος στην αερομαχία των Τρικάλων ήταν ήδη ένας πολύ έμπειρος και καταξιωμένος, άσσος, πιλότος της Γερμανικής αεροπορίας, δίνει ακόμα μεγαλύτερη αξία στην ηρωική προσπάθεια του Μόκκα να αντιμετωπίσει ως άλλος Δαβίδ ένα πραγματικό Γολιάθ που πέρα από την ικανότητα διέθετε συντριπτική

αριθμητική (4:1) και τεχνολογική υπεροχή. Στα γερμανικά αρχεία ο τύπος του α/φους του Μόκκα αναφέρεται ως Hurricane τον οποίο δεν διέθετε η Ελληνική Αεροπορία αλλά η Αγγλική. Η λανθασμένη εκτίμηση των Γερμανών πιλότων, πέραν των άλλων, ίσως να προήλθε και από την έκπληξη που δοκίμασαν όταν ένα δικό τους α/φος είχε καταρριφθεί από αντίπαλο που δεν θα μπορούσε, γι' αυτούς, να φέρει ελληνικά φτερά καθώς αυτά ήταν τσακισμένα από τον πολύμηνο αγώνα, που έδωσαν κατά των Ιταλών, κάτω από ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες. Αυτή η εξέλιξη προκάλεσε όλο το μένος τους κατά του Μόκκα ο οποίος θα δεχτεί τη λυσσαλέα επίθεση τριών γερμανικών αεροπλάνων με την κατάρριψη να πιστώνεται στο Rödel.

Η αερομαχία των Τρικάλων, άγνωστη στο ευρύ κοινό, θα μπορούσε να παρομοιαστεί μόνο με τη μάχη των Θερμοπυλών. Ο Σμηναγός Ιωάννης Κέλλας, διοικητής της 21^{ης} μοίρας, ως άλλος Λεωνίδα, μαζί με τους άλλους ηρωικούς πιλότους, με 12 λαβωμένα αεροπλάνα, είπαν το δικό τους «Μολών Λαβέ» σε έναν αντίπαλο που η δύναμή του προεξοφλούσε ότι η όποια αντίσταση μαζί του θα ήταν καθαρή αυτοκτονία.

Οι Έλληνες πιλότοι για άλλη μια φορά έδωσαν λαμπρό παράδειγμα αυταπάρνησης, αυτοθυσίας, αγάπης και υπακοής στην πατρίδα. Όλοι ξεχώρισαν για τη γενναιότητά τους και ο Γιώργος Μόκκας έπληξε το γόητρο, την έπαρση και την αλαζονεία των εισβολέων που θεωρούσαν ότι αρκούσε και μόνο η θέα τους για να τρομάξει οποιονδήποτε θα βρισκόταν στο διάβα τους.

Από την έναρξη του πολέμου έως και τη λήξη των επιχειρήσεων του 1940-1941 είχαμε 52 πεσόντες αξιωματικούς και υπαξιωματικούς πιλότους. Ξεχωριστή θέση στον πάνθεον των ηρώων κατέχουν ο Υποσμηναγός Ευάγγελος Γιάνναρης που είναι ο πρώτος πεσόντας αξιωματικός του Β'ΠΠ και ο Επισμηναγός Γεώργιος Μόκκας ² τελευταίος πεσόντας αεροπόρος, ενώ έχει καταγραφεί ως ο μοναδικός Έλληνας πιλότος που κατέρριψε γερμανικό βομβαρδιστικό «Στούκας».

Οι Έλληνες αεροπόροι, Αξιωματικοί και Υπαξιωματικοί, είπαν για άλλη μια φορά **ΟΧΙ** στους επίδοξους κατακτητές και δαφνοστεφανώθηκαν ηρωικώς μαχόμενοι υπέρ πατρίδος και ελευθερίας «τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι», για να υπερασπιστούν τις πανάρχαιες αξίες και τα ιδανικά της ταυτότητας του λαού μας.

ΑΘΑΝΑΤΟΙ !

Σγος ε.α. Κων/νος Λιούτας

πρόεδρος

Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών Αεροπορίας

Παραρτήματος Λάρισας

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ Gustav Rödel και Γιώργου Μόκκα

¹ Ο Γερμανός πιλότος, άσπος του Β'ΠΠ, Gustav Rödel γεννήθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1915 στο Μέρσεμπουργκ της Σαξωνίας-Άνχαλτ και ο πατέρας του ήταν σιδηράς. Εισήλθε στην Πολεμική Αεροπορία (Luftwaffe) της Γερμανίας το

1936 με το βαθμό του Σμηνία. Την 1^η Φεβρουαρίου του 1938 προήχθη σε Ανθυποσμηναγό. Το 1939 πήρε μέρος, αρχικά, στον Ισπανικό εμφύλιο πόλεμο με τη λεγεώνα “κόνδωρ» και μετά στην εισβολή στην Πολωνία πετυχαίνοντας την πρώτη του νίκη (κατάρριψη). Ακολούθησε το 1940 η συμμετοχή του στην επίθεση στη Γαλλία όπου πρόσθεσε τρεις ακόμα νίκες. Στη συνέχεια το 1940 πήρε μέρος στη μάχη της Αγγλίας όπου σημείωσε άλλες δέκα επιβεβαιωμένες καταρρίψεις αεροσκαφών Spitfire και Hurricane. Το Μάρτιο του 1941 η μοίρα του Rödel 4./JG 27 μεταστάθμευσε στη Βουλγαρία για την υποστήριξη των επιχειρήσεων στο Βαλκανικό μέτωπο. Στις 6 Απριλίου 1941 πήρε μέρος στην επίθεση εναντίον της Ελλάδας και αργότερα μεταστάθμευσε στην Ανατολική Πρωσία για την υποστήριξη της επιχείρησης Μπαρμπαρόσα. Τον Ιούλιο του 1941 μεταφέρθηκε στο μέτωπο της Αφρικής. Έως το 1943 Rödel είχε επιτύχει 98 νίκες συμμετέχοντας σε 980 αποστολές και διετέλεσε διοικητής της μοίρας 4./JG 27 από το Απρίλιο του 1943 έως το Δεκέμβριο του 1944. Αποστρατεύθηκε το 1971 με το βαθμό του Ταξίαρχου και πέθανε το Φεβρουάριο του 1995.



² Ο ηρωικός Επισμηνίας, Γιώργος Μόκκας γεννήθηκε το 1917 στο Σιδηρόκαστρο Σερρών. Τον Οκτώβριο του 1935 εισήλθε στο Τμήμα Υπαξιωματικών Χειριστών της Σχολής Αεροπορίας (προπολεμική Σχολή Ικάρων) και αποφοίτησε τον Σεπτέμβριο του 1937 με τον βαθμό του Σμηνία. Η 24^η Μοίρα που υπηρετούσε ο Γ. Μόκκας πριν την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου είχε εγκατασταθεί στην Αεροπορική βάση του θριασίου (Ελευσίνα) Κύρια αποστολή της Μοίρας ήταν (σε συνεργασία με Βρετανική Μοίρα) η αεροπορική κάλυψη της Αττικής. Αργότερα μετακινήθηκε με τις άλλες Μοίρες στο Σέδες της Θεσσαλονίκης απ' όπου εκτελούσε αποστολές Αεροπορικής κάλυψης της Δυτικής Μακεδονίας. Η μοίρα διέθετε εννέα αεροπλάνα τύπου Bloch MB 151 και δυο AVIA 534. Μετά τη Γερμανική εισβολή, στις 10 Απριλίου 1941 μετακινήθηκε στο βοηθητικό αεροδρόμιο Βασιλικής Τρικάλων.



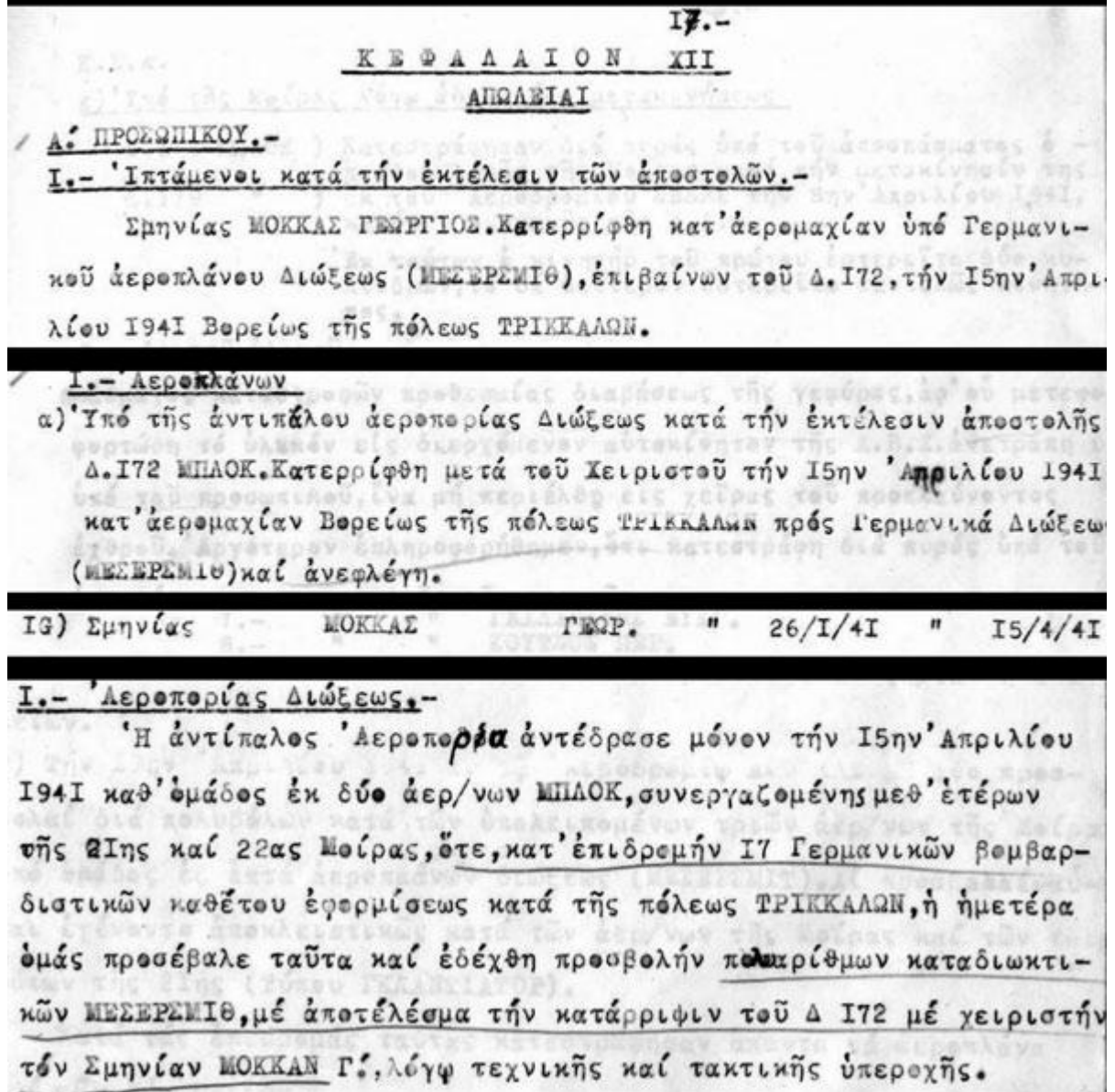
Προσωπικό της 24ης Μοίρας Διώξεως



Α/φος Bloch MB 151 με Αριθμό Δ173-Το Α/φος του Γ. Μόκκα είχε Αριθμό Δ172

ΥΓ 2. Αποσπάσματα έκθεσης της 24^{ης} Μοίρας

Αποσπάσματα της έκθεσης της 24ης Μοίρας Διώξης, που αναφέρονται στον Μόκκα Γεώργιο (αρχείο ΓΕΕΘΑ).



Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν είναι:

1. <https://www.haf.gr/history/haf-history/1940-1941/>
2. Ηλία Δ. Καρταλαμάκη (Αεροπόρου) «Η Αεροπορία στον πόλεμο του 40»,
3. <http://www.luftwaffe.cz/rodel.html>
4. http://morisgeorge.com/portfolios/mokkas_greek_bloch_151/